

ต้นทุเรียนมาตรฐานสำหรับกิจการอุตสาหกรรมในประเทศไทย

นางสาววรรณทิกา อริยะเกษ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๗

008197

i 17192225

STANDARD COST FOR INDUSTRIAL COMPANIES IN THAILAND

Miss Wantida Ariyadej

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy

Department of Accountancy

Graduate School

Chulalongkorn University

1974

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

[Handwritten Signature]

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ 17 ต.ค. ๒๕๖๓ ๓ ๐๐๘๔ ประธานกรรมการ

[Handwritten Signature] กรรมการ

[Handwritten Signature] กรรมการ

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย อาจารย์สุมาลี ชาติสุวรรณ

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ต้นทุนมาตรฐานสำหรับกิจการอุตสาหกรรมในประเทศไทย

ชื่อ

นางสาววรรณพิศา อริยะเดช แผนกวิชาการบัญชี

ปีการศึกษา

๒๕๑๘

บทคัดย่อ

เนื่องจากในปัจจุบัน แผนการพัฒนาเศรษฐกิจส่วนหนึ่งของประเทศมุ่งไปในการส่งเสริมการอุตสาหกรรมภายในประเทศ เพื่อลดปริมาณการส่งออกสินค้าเข้าอันเป็นสาเหตุสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้เกิดการขาดดุลการค้าของประเทศ จึงเป็นเหตุให้กิจการอุตสาหกรรมที่ทำการผลิตสินค้าต่าง ๆ เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ระบบบัญชีต้นทุนอันประกอบด้วยวิธีการบันทึกต้นทุนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการผลิต รวมทั้งวิธีการนำตัวเลขต้นทุนที่เกิดขึ้นไปใช้ประโยชน์ในการจัดการจึงทวีความสำคัญขึ้น ต้นทุนมาตรฐานก็เป็นระบบบัญชีต้นทุนอีกวิธีหนึ่งที่มีผู้นำมาใช้ในการบันทึกเกี่ยวกับต้นทุน แต่สำหรับประเทศไทยระบบบัญชีต้นทุนมาตรฐาน ยังไม่เป็นที่นิยมกันแพร่หลาย แม้จะให้ประโยชน์ในด้านการควบคุมและการวางแผนการดำเนินงานของกิจการได้ดีกว่าระบบบัญชีต้นทุนอื่น ทั้งนี้เพราะต้องมีการตั้งมาตรฐานของต้นทุนการผลิตต่าง ๆ ซึ่งการจะทำให้ถูกต้องนั้นต้องอาศัยการบันทึกตัวเลขในอดีตและข้อมูลอื่น ๆ อีกหลายประการ

ในการค้นคว้าเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับระบบบัญชีต้นทุนมาตรฐานในประเทศไทย โดยออกแบบสอบถามรวมทั้ง เข้าซักถามผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมต้นทุนของกิจการอุตสาหกรรมบางประเภท (ตามที่ปรากฏในวิทยานิพนธ์ต่อไป) พบว่ากิจการส่วนใหญ่ที่ใช้ระบบบัญชีนี้มักจะเป็นกิจการที่เป็นสาขาของบริษัทจากต่างประเทศ ซึ่งมีสาขาทั่วไปในประเทศต่าง ๆ มีวิธีการควบคุมภายในเกี่ยวกับการผลิตอย่างรัดกุมและมีประสิทธิภาพ จนสามารถประเมินผลจากข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตของตนอย่างถูกต้องหรือค่อนข้างใกล้เคียงข้อเท็จจริงว่า สาเหตุต่าง ๆ ของต้นทุนการผลิตที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นเกิดเพราะเหตุใดอันเป็นผลให้การตั้งตัวเลขต้นทุนมาตรฐานเพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการควบคุมต้นทุนการผลิตสามารถทำได้ใกล้เคียงกับต้นทุนที่ควรที่จะเกิดขึ้นจริง อย่างไรก็ตามในการสอบถามยังพบว่ามีบางกิจการยังเข้าใจคำว่าระบบบัญชีต้นทุนมาตรฐานไม่ถูกต้อง โดยคิดว่าตัวเลขต้นทุนบางอย่างที่กิจการประมาณขึ้นในแต่ละปีนั้นคือต้นทุนมาตรฐาน ซึ่งที่ถูกต้องควรเรียกว่าต้นทุนโดยประมาณ จึงเห็นว่าการเผยแพร่และให้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบบัญชีต้นทุนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบบัญชีต้นทุนมาตรฐานให้กว้างขวางยิ่งขึ้น จะเป็นประโยชน์แก่กิจการในการที่จะทำให้ต้นทุนการผลิตที่ถูกต้องไปใช้ในการพิจารณาวางแผนการดำเนินงาน เพื่อทำการผลิตให้ได้ผลกำไรตามที่กิจการตั้งเป้าหมายไว้

Thesis Title Standard Cost for Industrial Companies in Thailand
Name Miss Wantida Ariyadej
 Department of Accountancy
Academic Year 1974

ABSTRACT

Part of the present economic development plan of Thailand is aimed at promoting further industrialisation so as to reduce imports which is one of the causes of balance of payment deficits, resulting in the establishment of many production businesses. A cost accounting system including the recording of costs incurred in the process of production to facilitate the preparation of management accounting reports and management decision, therefore becomes increasingly important. Standard cost accounting is one of the methods of cost accounting. In Thailand this method is not yet widely employed though it is capable of being utilised towards production control and business planning more readily than other cost accounting methods, as standard costs are pre - determined and are related to past records and other data.

In the survey of standard cost accounting employed by some companies in Thailand, carried out by questionnaires and personal interviews with cost controllers or officers in charged of cost control (as shown later in this thesis) it was found that most **business** which employed standard cost accounting tend to be branches of international companies. Such companies have effective production control system,

making it possible to evaluate the operating results and to identify the causes of variances from production cost data correctly or nearly correctly. This enables there business to determine standard costs which are reasonable resulting in nearly accurate actual costs. However, it was found that some business misunderstood the meaning of standard cost accounting by thinking that estimate costs are standard costs. Therefore, the encouragement of the employment of cost accounting system especially standard cost accounting will be beneficial to businesses which could include it as part of corporate planning for improved and more accurate results.

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์เรื่องต้นทุนมาตรฐานสำหรับกิจการอุตสาหกรรมในประเทศไทยนี้ ผู้เขียนได้พยายามเรียบเรียงขึ้นจากการค้นคว้าและสอบถามโดยมุ่งที่จะให้ประโยชน์ทั้งในด้านการศึกษาก็เกี่ยวกับระบบบัญชีต้นทุนมาตรฐานที่ใช้กันอยู่ในกิจการอุตสาหกรรมในประเทศไทย และการปรับปรุงระบบบัญชีนี้ให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้น เช่น การนำตัวเลขต้นทุนมาใช้เป็นเครื่องมือช่วยเกี่ยวกับการตัดสินใจของฝ่ายบริหารในการดำเนินนโยบายเกี่ยวกับการผลิต เป็นต้น แต่ในการค้นคว้าและสอบถามนั้น ผู้เขียนประสบปัญหาเกี่ยวกับความร่วมมือจากเจ้าของหรือผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมต้นทุนของบางกิจการ ทั้งนี้เหตุผลส่วนใหญ่มักเกรงว่าจะเป็นการเปิดเผยความลับของกิจการแก่คู่แข่ง เพราะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับต้นทุนการผลิต นอกจากนี้ระบบบัญชีต้นทุนมาตรฐานยังไม่เป็นที่นิยมใช้ในกิจการอุตสาหกรรมในประเทศไทย ส่วนใหญ่แล้วจะบันทึกต้นทุนการผลิตของกิจการด้วยต้นทุนที่เกิดขึ้นจริง ตัวเลขที่จะนำมาใช้เปรียบเทียบกับตัวเลขต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงในอดีต ไม่ใช่ตัวเลขต้นทุนมาตรฐาน จึงเป็นสาเหตุให้กิจการอุตสาหกรรมที่ผู้เขียนนำมาเป็นตัวอย่างในการเขียนวิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีเพียง ๔ แห่ง ซึ่งนับได้ว่าเป็นจำนวนน้อย

อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งและขอบคุณอย่างสูงต่อท่านเจ้าหน้าที่ของกิจการอุตสาหกรรมที่ผู้เขียนนำมาเป็นตัวอย่างในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดต่าง ๆ รวมทั้งเอกสารเกี่ยวกับการผลิตของกิจการซึ่งล้วนแต่มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เขียนขอขอบพระคุณศาสตราจารย์เพ็ญแข สนิทวงศ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำรวมทั้งข้อคิดต่าง ๆ และอาจารย์สุมาลี ชาติสุวรรณ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอย่างมากในการเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ได้ให้ความคิดริเริ่ม, แนวทาง ตลอดจนตรวจแก้วิทยานิพนธ์เรื่องนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วรรณทิตา อริยะเลข

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

คำนำ

รายการตารางประกอบ

บทที่

๑	บทนำ	๑
๕	๒ วิธีการกำหนดต้นทุนมาตรฐาน	๕
	วัตถุดิบมาตรฐาน	๕
	มาตรฐานปริมาณวัตถุดิบ	๘
	มาตรฐานราคาวัตถุดิบ	๑๕
	ค่าแรงมาตรฐาน	๑๘
	มาตรฐานเวลาในการผลิต	๒๐
	มาตรฐานอัตราค่าแรง	๒๒
	มาตรฐานเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายโรงงาน	๒๖
๓	การวิเคราะห์ผลต่างและรายงานที่ประกอบการวิเคราะห์	๓๑
	ผลต่างต้นทุนวัตถุดิบ	๓๔
	ผลต่างราคาวัตถุดิบ	๓๕
	ผลต่างปริมาณวัตถุดิบ	๓๘
	ผลต่างต้นทุนค่าแรง	๔๒
	ผลต่างอัตราค่าแรง	๔๔
	ผลต่างเวลาที่ใช้ในการผลิต	๔๗
	ผลต่างเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายโรงงาน	๔๘

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

	๕๐
ผลต่างปริมาณผลิต	๕๐
ผลต่างงบประมาณ	๕๕
ผลต่างสมรรถภาพ	๖๐
รายงานที่สร้างขึ้นเพื่อสรุปผลต่างชนิดต่าง ๆ	๖๑
ความจำเป็นในการวิเคราะห์ผลต่างกับความรัดกุมในการตั้งมาตรฐาน	๖๑
๔ ระบบต้นทุนมาตรฐานที่ใช้อยู่ในกิจการอุตสาหกรรมในประเทศไทย	๖๒
บริษัทผลิตนมกระป๋อง	๖๓
กรรมวิธีการผลิตสินค้าของบริษัท	๖๓
การดำเนินงานของบริษัท	๖๔
การกำหนดมาตรฐาน	๖๕
วิธีการลงบัญชีและรายงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิต	๖๕
บริษัทผลิตรองเท้า	๖๗
การดำเนินงานของบริษัท	๖๗
การกำหนดมาตรฐานต้นทุนการผลิต	๖๘
วิธีการลงบัญชีและทำรายงาน	๖๘
บริษัทผลิตยา	๖๙
การดำเนินงานของบริษัท	๖๙
การกำหนดมาตรฐาน	๖๙
การลงบัญชีและการทำรายงาน	๗๐
อุตสาหกรรมผลิตผงซักฟอกและยาสีฟัน	๗๒
การกำหนดมาตรฐาน	๗๒
วิธีการทำบัญชีและการทำรายงาน	๗๔
๕ ขอสรุปและขอเสนอแนะ	๗๕
บรรณานุกรม	๗๘
ประวัติการศึกษา	๗๘

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

๑.	งบประมาณยี่สิบหกพันแปดหมื่นบาท ก.	๒๘
๒.	ตารางแสดงผลต่างวัตถุประสงค์ ๔๑	๔๑
๓.	การคำนวณผลต่างเกี่ยวกับค่าแรง ๔๕	๔๕
๔.	รายงานเกี่ยวกับอัตราค่าแรง ๔๖	๔๖
๕.	การคำนวณผลต่างค่าใช้จ่ายโรงงาน ๕๒	๕๒

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย